

20
22

„JAK ZAŁOŻYĆ PUNKT DORADCZO- INFORMACYJNY DLA IMIGRANTÓW Z UKRAINY - PORADNIK PRAKTYCZNY”

OTWIERAMY DRZWI DLA UKRAINY

„Wszyscy ludzie rodzą się wolni i równi pod względem swej godności i swych praw.
Są oni obdarzeni rozumem i sumieniem i powinni postępować wobec innych w duchu braterstwa”.
POWSZECHNA DEKLARACJA PRAW CZŁOWIEKA (Paryż, 10 XII 1948)

„Podstawową wartością, którą się kierujemy jest przyrodzona GODNOŚĆ CZŁOWIEKA”.

Spis treści

I.	Wprowadzenie	_____	1
II.	Zakres udzielanego wsparcia	_____	5
III.	Zasady udzielania wsparcia	_____	6
IV.	Kadra punktu	_____	8
V.	Lokal	_____	12
VI.	Organizacja pracy punktu	_____	14
VII.	Partnerstwo	_____	16
VIII.	Podstawy prawne pomocy	_____	18
IX.	Dobre praktyki	_____	32
X.	O projekcie "Otwieramy drzwi dla Ukrainy"	_____	41
XI.	Kilka słów od autora	_____	45

I. Wprowadzenie

Trwa wojna w Ukrainie. Od 24 lutego 2022 r. granicę polsko-ukraińską przekroczyło ponad 4,432 mln uchodźców z Ukrainy (dane z 30.06.2022 r. informacja Straży Granicznej). Jak podaje ONZ, łącznie Ukrainę od 24 lutego opuściło już ponad 9,1 mln osób. Na terenie Europy przebywa obecnie ponad 5,8 mln uchodźców z Ukrainy. Są to głównie kobiety i dzieci. Ponad 3 miliony uchodźców przyjechało do Polski.

Nad ranem 24 lutego Rosja naruszyła integralność i suwerenność Ukrainy. Ponad 209 tys. obywateli Ukrainy, którzy uciekli do Polski przed agresją rosyjską, znalazło pracę w naszym kraju na mocy specustawy (dane na dzień 17.06.2022 r. Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej). Najwięcej osób rozpoczęło pracę w województwach: mazowieckim (46,9 tys.), wielkopolskim (20,4 tys.), dolnośląskim (22,2 tys.). W pozostałych województwach liczby te wynoszą: 20 tys. - łódzkie; 18 tys. - śląskie; 15,6 tys. - pomorskie; 12,4 tys. - małopolskie; 9,8 tys. - zachodniopomorskie; 9,2 tys. - opolskie; 8,9 tys. - kujawsko-pomorskie; 6,5 tys. - warmińsko-mazurskie; 6,2 tys. lubuskie; 5,1 tys. - lubelskie; 3,8 tys. - podlaskie; 2,4 tys. - podkarpackie; 1,7 tys. - świętokrzyskie. Ponad 200 tysięcy obywateli Ukrainy znalazło pracę od 15 marca w ramach uproszczonej procedury – informuje Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej. Osoby, które znalazły w naszym kraju schronienie przed rosyjską agresją, dzięki podjęciu pracy zyskały poczucie stabilizacji i samodzielność. Polscy pracodawcy natomiast znaleźli pracowników tak bardzo poszukiwanych szczególnie w czasie trwających już prac sezonowych.

Ilu Ukraińców będzie chciało zostać dłużej w Polsce? Niezależnie od rozwoju sytuacji w przyszłości, wielkość populacji Ukraińców w Polsce będzie znacznie większa niż przed 24 lutego br. Uchodźcy wojenni z Ukrainy bardzo szybko adaptują w Polsce. Z szacunków, które prowadzimy razem z samorządami, wynika, że mamy w Polsce mniej więcej 1,6 miliona osób, które będą chciały zostać w naszym kraju na dłużej. Polska stała się głównym krajem imigracyjnym uchodźców z Ukrainy, a ich obecność w polskim społeczeństwie w przyszłości

Uchodźcy z Ukrainy są wśród nas. Są w metropoliach, dużych miastach, a coraz częściej też w małych gminach. Żyją pośród nas. Żyją nieco na uboczu, bo nie zawsze czują się pewnie, nie przez wszystkich są akceptowani. Ta niepewność wynika z faktu, że nie znają naszego języka, prawa, naszych realiów. A przecież większość nich przyjechała do Polski uciekając przed wojną, szukając lepszego życia dla siebie i dla swoich rodzin. Tak jak my Polacy, przed laty, ale i obecnie.

Bywa, że popełniają wynikające z nieświadomości błędy, ale częściej są też oszukiwani lub wykorzystywani. Takie zjawiska rodzą zrozumiałe rozgoryczenie, a nieraz prowadzą do konfliktów. Część z nas patrzy na nich z nieufnością, niektórzy z obawą. Powinniśmy zmienić nasz punkt widzenia, z powodów etycznych i praktycznych. Nasi rodacy pracujący za granicą też oczekują równego traktowania i poszanowania ich godności, równości wobec prawa, godziwego wynagrodzenia. Mamy w tym też własny narodowy i lokalny interes. Powinniśmy o nich zadbać, pomóc zwłaszcza w pierwszym okresie pobytu. Na początku bardzo im trudno załatwić nawet sprawy najprostsze, dla nas oczywiste - legalną pracę, wynajęcie mieszkania, wymianę prawa jazdy, zapisanie dziecka do szkoły czy wizytę u lekarza. Formalnie mogą liczyć na pomoc już działających urzędów czy instytucji. A tak realnie to często nawet nie wiedzą do kogo się zwrócić, bo ich wiedza i doświadczenie dotyczą innego systemu.

Ponadto nawet jeśli mają dobrą wolę, to nie mają wystarczających umiejętności, zwłaszcza dotyczących z bariery językowej i kulturowej.

PUNKTY DORADCZO-INFORMACYJNE
„SOLIDARNI Z UKRAINĄ”
w gminach:
Ruciane-Nida, Pisz, Biała Piska, Orzysz.

"Otwieramy Drzwi dla Ukrainy"

Realizator: Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom i Młodzieży
ul. Kolejowa 2B, 12-220 Ruciane-Nida
tel. 510 211 940, 500 227 829,
e-mail: kierod@op.pl, spdimrn@gmail.com

Organizacja współpracująca z: Urzędem Gminy Ruciane-Nida, Urzędem Gminy Pisz, Urzędem Gminy Biała Piska, Urzędem Gminy Orzysz

Organizacja współpracująca z: Urzędem Gminy Ruciane-Nida, Urzędem Gminy Pisz, Urzędem Gminy Biała Piska, Urzędem Gminy Orzysz

Odpowiedzią na to są cztery Punkty Doradczo- Informacyjny „Solidarni z Ukrainą” w powiecie piskim, które zostały utworzone w ramach realizowanego projektu „Otwieramy drzwi dla Ukrainy”, ze środków Kancelarii Prezesa Rady Ministrów - konkurs ofert na realizację zadania publicznego zmniejszającego skutki kryzysu humanitarnego spowodowanego masowym napływem do Polski uchodźców z Ukrainy.

W powołanych Punktach Doradczo- Informacyjny „Solidarni z Ukrainą”, goście z Ukrainy dowiadują się, w zrozumiałym dla siebie języku, w jakim urzędzie mogą załatwić sprawę, otrzymają pomoc w wypełnieniu dokumentów.

Stworzenie Punktów Doradczo- Informacyjny „Solidarni z Ukrainą” jest inwestycją ekonomiczną i społeczną, nie tylko na dziś, ale i na jutro.

Ziemio ukraińska
Ziemio rozorana,
Nie trudem rolnika,
Lecz pociskami, jak rana,
Która się nie zamyka...
Tak żyzna w każdej grudce,
Że kropla potu wystarczy,
Tej czystej, ludzkiej,
By świat chlebem nakarmić...
Ziemio ukraińska,
Ty krwawisz, nie rodzisz -
Łzy żalu wyciskasz,
Przez obraz zmory głodu...
Ale, tyś jest niewinna,
Prosta w swojej istocie;
To tylko dłoń nikczemna,
Miał ziarna, posiała złe moce...
Ziemio, nabrzmiała tęsknotą,
Za siewem, za żniwami,
Daj znów szansę swoim polom,
By zakwitły słonecznikami.

ks. Mieczysław Jarząbek

II. Zakres udzielanego wsparcia

Punkty Doradczo- Informacyjne „Solidarni z Ukrainą” działające na terenie powiatu piskiego

Podstawowy zakres udzielanego doradztwa:

- Legalizacja pobytu, pracy.
- Zasady dostępu do rynku pracy
- Prawa pracownicze i prawa osób świadczących pracę na mocy umów cywilno-prawnych.
- Podjęcie działalności gospodarczej i legalizacja pobytu na podstawie prowadzonej działalności.
- Uzyskiwanie nr PESEL, rozliczenia z Urzędem Skarbowym.
- Wynajem mieszkań, sprawy meldunkowe.
- Ubezpieczenie zdrowotne i zakres bezpłatnej opieki medycznej. itd.
- Świadczenia pomocy społecznej, świadczenia rodzinne.
- Orzeczenia o niepełnosprawności, w tym niepełnosprawności dziecka i świadczenia związane z niepełnosprawnością.
- Doradztwo zawodowe w podstawowym zakresie: dotarcie do kompetencji, pomoc w zaplanowaniu ścieżki zawodowej, pomoc w napisaniu CV i listu motywacyjnego, wskazanie miejsc poszukiwania pracy.
- Wsparcie w korzystaniu z narzędzi e-urzędu: ePuap, PUE-ZUS, internetowe konto pacjenta, itp.

**"Każda nienawiść,
każda pięść
wyciągnięta
przeciwko bratu -
jest przegraną!"**

KARD. STEFAN WYSZYŃSKI

III. Zasady udzielania wsparcia

Wartości będące drogowskazem budowania relacji z klientem.

UCZCIWOŚĆ

Jasno określony zakres pomocy, sprecyzowany zakres spraw, w których świadczona jest usługa.

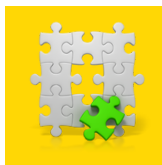
ELASTYCZNOŚĆ

Indywidualne podejście do każdego klienta, przyglądamy się każdej osobie ze wszystkim z czym przychodzi do punktu. Analizujemy sytuację, w której znajduje się klient, a nie jego postawy, wartości jakie komunikuje, czy historię, z którą przychodzi. Sprawa klienta, traktowana indywidualnie, przekłada się na strategię kontaktów i komunikacji z urzędem, którego dotyczy.

RÓWNOŚĆ

Każdy klient jest tak samo traktowany. Ocenie nie podlega klient, ale jego sprawa.

SUBSYDIARNOŚĆ

Wsparcie jest dobierane odpowiednio do rodzaju sprawy i możliwości klienta. Celem pośrednim jest usamodzielnienie klienta.

RÓWNOWAGA

Równość relacji doradcy i asystenta oraz klienta. Prawo do odmowy wsparcia w określonych sytuacjach

Czerwone upiory

Dzień "Pobiedy" -
Dzień Zwycięstwa;
Jak się naród wykolei -
To moralna klęska.
W defiladach idą kaci,
I szuje spod ciemnej gwiazdy;
Ich chlubą to mordy i gwałty,
I duma z "czerwonej zarazy".
A na trybunach zoombi:
Bez duszy i człowieczeństwa,
A naród klaszcze i trąbi,
Dźwigając brzemień przekleństwa.
Czy przyjdzie czas opamiętania?
Czy Rosja przestanie być Bestią?
Błagamy Boga na kolanach -
Niech siły dobra, zło unicestwią!
Niech Matka Boża Fatimska,
Wyprosi pokój dla świata,
Niech znikną pożogi i zgliszcza,
A człowiek w człowieku zobaczy brata.

ks. Mieczysław Jarząbek

IV. Kadra punktu

Dobór osób to kluczowy element w tworzeniu punktu. Osoby pracujące w punkcie określają zakres dodatkowych usług oraz jakość udzielanych informacji, zaangażowanie sojuszników, animowanie wydarzeń towarzyszących współpracy lokalnej w zakresie uchodźców z Ukrainy.

Podstawowa kadra punkt powinna składać się z:

- doradcy
- asystenta (opcjonalnie)

Ze względu na wymagany szeroki zakres wiedzy jak i kompetencji doradcy, trudne może być znalezienie takiego kandydata, dlatego należy rozważyć zatrudnienie dwóch lub więcej osób na część etatu. Każda z nich mogłaby zajmować się częścią świadczonych usług. Dobrą praktyką jest zatrudnienie w punkcie uchodźcy z Ukrainy wspomagających doradcę swoją wiedzą i doświadczeniem.

PROJEKT DOFINANSOWANY PRZEZ KANCELARIĘ PRZESŁA RADY MINISTRÓW, W RAMACH KONKURSU OFERT NA REALIZACJĘ ZADANIA PUBLICZNEGO ZMNIEJSZAJĄCEGO SKUTKI KRYZYSU HUMANITARNEGO SPOWODOWANEGO MASOWYM NAPŁYWEM DO POLSKI UCHODźCÓW Z UKRAINY.

DORADCA

Doradca powinien posiadać nie tylko rozległą wiedzę, odpowiednią do zakresu świadczonych usług, ale też określone predyspozycje osobowościowe.

Wymagane kompetencje i umiejętności:

- komunikacyjne, w tym komunikacji międzykulturowej oraz kompetencje językowe. W aktualnej sytuacji to znajomość języka rosyjskiego, angielskiego oraz dostęp tłumaczenia ukraińskiego.
- zdolność do pracy pod presją, w stresie, brania odpowiedzialności za podjęte zobowiązania i udzielane informacje.
- umiejętności obsługi urządzeń biurowych, korzystania z podstawowych programów komputerowych: poczty elektronicznej, edytorów tekstu, arkuszy kalkulacyjnych, narzędzi pracy zdalnej, prowadzenia spotkań online, znajomości i korzystania z komunikatorów internetowych (WhatsApp, Skype, Messenger).

Zakres obowiązków doradcy:

- doradztwo w indywidualnych sprawach zgłaszanych przez klientów
- monitorowanie zmian w przepisach
- budowanie świadomości i wzmacnianie potencjału lokalnego
- promocja informacji o działalności punktu
- działalność animacyjna w środowisku lokalnym imigrantów: organizacja i prowadzenie spotkań informacyjnych, adaptacyjnych,
- organizacją i rekrutacją kursów języka polskiego
- współpraca z partnerami lokalnymi

ASYSTENT

Zatrudnienie lub zaangażowanie wolontariusza pełniących funkcję asystenta międzykulturowego.

ZAKRES OBOWIĄZKÓW ASYSTENTA

- 1 — Skonsultowanie i sprecyzowanie wsparcia z doradcą, wspólna diagnoza sytuacji klienta.
- 2 — Ustalenie zakresu pomocy, jaki powinien być udzielony klientowi.
- 3 — Udzielanie informacji imigrantowi na temat pomocy świadczonej przez właściwe instytucje rządowe, samorządowe i organizacje pozarządowe.
- 4 — Sporządzenie planu wyjścia z problemowej sytuacji.
- 5 — Pośredniczenie a w razie potrzeby towarzyszenie w kontaktach z ekspertami oraz właściwymi jednostkami administracji rządowej, samorządowej, organizacjami pozarządowymi.
- 6 — Zapewnienie wsparcia tłumacza.
- 7 — Pomoc w wypełnianiu dokumentów.
- 8 — Monitoring postępu prowadzonych spraw urzędowych.

Ukraino walcz
Ukraino walcz!
Mimo licznych strat...
Niech świat widzi,
I się dziwi,
Ile honor wart.
Ukraino walcz!
Niechaj patrzy świat;
Niechaj patrzy,
I zobaczy,
Twego ducha hart.
Ukraino walcz!
Kacap to nie brat -
Gdy morduje,

I szabruje,
Ty go pięścią wal.
Ukraino walcz!
Miej serce jak stal;
Mimo dymów i pożogi,
Nieustannie i bez trwogi,
Przy wolności trwaj.
Ukraino walcz!
Za ojczysty kraj...
Dla niej wolność,
Oraz godność,
Wielki Boże daj.

ks. Mieczysław Jarząbek

V. Lokal

Lokalizacja punktu, oznakowanie, wyposażenie oraz dostępność to kluczowe elementy doboru lokalu

Miejsce na prowadzenie punktu powinno być **dostępne** dla osób korzystających z komunikacji publicznej i przystosowane dla osób z niepełnosprawnościami.

Powinno składać się z **pokoju doradcy/asystenta**, **poczekalni dla klientów** oraz mieć **dostęp do toalety**.

Powinno być dobrze **oznakowane** z zewnątrz - tablica informacyjna w 4 językach: polskim, angielskim, rosyjskim i ukraińskim.

Rekomendowaną lokalizacją są budynki użyteczności publicznej czynne do późnych godzin popołudniowych i w dni wolne od pracy takie jak instytucje kultury, biblioteki oraz kompleksy sportowe.

Wyposażenie punktu

Pomieszczenie udzielania porad powinno zapewniać dyskrecję oraz być wyposażone w:

MEBLE BIUROWE: BIURKO, KRZESŁA, SZAFKA ZABEZPIECZONA ZAMKIEM SŁUŻĄCĄ DO PRZECIĘGOWANIA DOKUMENTÓW

TABLICĘ INFORMACYJNĄ W POCZEKALNI

STABILNY DOSTĘP DO INTERNETU.

KOMPUTER, TELEFON, URZĄDZENIE UMOŻLIWIAJĄCE SKANOWANIE I KSEROWANIE DOKUMENTÓW.

APTECZKA, GAŚNICA

ALARM CICHY I GŁOŚNY

Przy organizacji Punktu Doradczo - Informacyjnego warto rozważyć stworzenie **kącika animacyjnego**. Większość uchodźców z Ukrainy stanowią matki z dziećmi w różnym przedziale wiekowym. By osoby dorosłe mogły w pełni skorzystać z poradnictwa w Punkcie niezbędne jest zapewnienie im komfortowych warunków. Dobrym rozwiązaniem jest zaangażowanie wolontariuszy, którzy wspierać będą działalność Punktu poprzez opiekę nad dziećmi oraz animowanie czasu wolnego. Najbardziej komfortowym rozwiązaniem byłoby zaadaptowanie na ten cel oddzielnego pomieszczenia. Jeśli nie ma takiej możliwości wystarczy oddzielny stolik z kolorowanymi lub dywan, na którym umieścimy klocki i kilka zabawek.

PROJEKT DOFINANSOWANY PRZEZ KANCELARIĘ PRZESŁA RADY MINISTRÓW, W RAMACH KONKURSU OFERT NA REALIZACJĘ ZADANIA PUBLICZNEGO ZMNIEJSZAJĄCEGO SKUTKI KRYZYSU HUMANITARNEGO SPOWODOWANEGO MASOWYM NAPŁYWEM DO POLSKI UCHODźCÓW Z UKRAINY.

VI. Organizacja pracy punktu

Punkt doradczy powinien zapewniać dostępność dla gości z Ukrainy co najmniej 3 dni w tygodniu, w godzinach popołudniowych.

Prócz doradcy udzielającego porad bezpośrednio, jedna osoba powinna udzielać informacji w prostych sprawach telefonicznie i mailowo oraz wspierać doradcę w sytuacjach tworzącej się kolejki klientów.

Porady mogą być udzielane także zdalnie, za pomocą narzędzi zapewniających kontakt wideo, budujący zaufanie, klient ma prawo wiedzieć komu powierza swoje sprawy.

Przy stworzeniu regionalnej sieci współpracujących punktów, pracę doradców wspierałby call center. Jedna osoba pracująca w punkcie nie jest jednak w stanie posiadać wiedzy z wszystkich dziedzin, których oczekują klienci. Zatrudnienie zespołu składającego się z kilku specjalistów w każdym z punktów generowałoby koszty trudne do finansowania. Rozwiązaniem jest połączenie punktów współpracujących w sieci regionalnej/powiatowej. Poszczególne punkty w sieci mogłyby się specjalizować w konkretnej dziedzinie, z zastrzeżeniem, że każdy doradca posiada podstawową wiedzę ze wszystkich dziedzin z zakresu oferowanego doradztwa.

Sieć powinna nawzajem się wzmacniać i mieć ustalone zasady wymiany informacji i powinna pełnić funkcje rzecznicze i strażnicze. Powinna podejmować interwencje, współpracę z organizacjami pozarządowymi działającymi tym samym obszarem oraz organizacjami wyspecjalizowanymi, np. na rzecz osób z niepełnosprawnością.

Specjaliści w punktach /lub z nimi współpracujący:

Doradcy powinni mieć dostęp do następujących specjalistów:

- Psycholog,
- Prawnicy zarówno prawa cywilnego, karnego, rodzinnego, pracy, gospodarczego,
- Świadczeń rodzinnych,
- Doradcę zawodowego w poszukiwaniu pracy,
- Doradcę zawodowego w poświadczaniu uprawnień zawodowych.

Struktura organizacyjna, komunikacja, zarządzanie relacjami powinny zostać ustalone w procesie budowania sieci współpracy.

VII. Partnerstwo

Współpraca z bezpośrednim otoczeniem jest warunkiem powodzenia w działalności punktu.

Ze wszystkimi podmiotami działającym na lokalnej scenie społecznej należy nawiązać kontakty.

- organy samorządu (wójtowie, burmistrzowie, prezydenci, starostowie, radni) i wspomagające ich urzędy
- jednostki organizacyjne samorządu (urząd pracy, przedszkola, szkoły, domy kultury, biblioteki)
- jednostki administracji rządowej (urzędy skarbowe, ZUS, GUS)
- jednostki służby zdrowia
- organizacje pozarządowe, w tym organizacje pracodawców
- lokalne autorytety.
- media tradycyjne i elektroniczne

Szczególne role, swoistego „katalizatora” współpracy podległych mu jednostek i punktu doradczo-informacyjnego przypada samorządom.

Wskazaniem byłoby pozyskanie u każdego z partnerów stałego „łącznika/koordynatora”.

Partnerem powinny być Punkty Informacyjno - Doradcze działające w bezpośrednim sąsiedztwie. Ma to wyjątkowe znaczenie, ze względu na planowaną „specjalizację” każdego z nich, która służyć będzie podnoszeniu jakości świadczonych usług.

Bajka o Buczy

Pan Putin tylko się bawi -
Włączy światło, i wszystko naprawi;
Zburzone domy, będą jak nowe,
A fajerwerki, tylko wystrzałowe...

Martwi, leżący bez mogił,
Trupy, bez nogi, bez głowy,
Zmiażdżone ciała popalone,
To tylko obrazy przesolone...

Pan Putin tylko się bawi -
Włączy światło, i wszystko naprawi;
Bawi się także stara Unia,
I z Ukrainy robi durnia:
To się naprawdę nie dzieje,
Ten obraz wiatr wschodni rozwieje...

Pan Putin wie co robi -
Europie to nie zaszkodzi...
I gładzą brednie przekupne matoly,
Wyroste z dobrej sowieckiej szkoły,
I z duraków beczelnie szydzą,
Nadziani gazową akcyzą...
A Ukraina wciąż krwawi -
Ale Putin tylko się bawi;
On, dobry batiuszka naprawi
Wszystko, gdzie swój but postawi.

ks. Mieczysław Jarząbek

VIII. Podstawy prawne pomocy

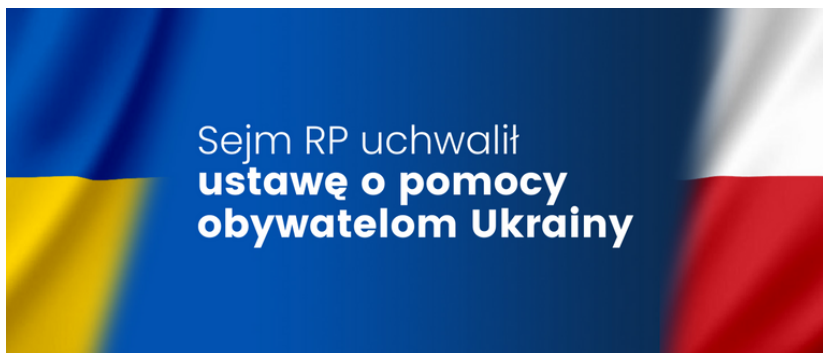
Specustawa Ukraina czyli Ustawa z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa stanowi podstawę prawną pomocy obywatelom Ukrainy

Tekst ustawy: Dziennik Ustaw rok 2022 poz. 583.

Celem ustawy jest stworzenie szczególnej regulacji prawnych zapewniających pomoc Rzeczypospolitej Polskiej obywatelom Ukrainy, którzy w wyniku działań wojennych zostali zmuszeni do opuszczenia swojego kraju pochodzenia i przybyli na terytorium państwa polskiego.

- Specustawa o pomocy obywatelom Ukrainy weszła w życie po publikacji w Dzienniku Ustaw
- Przepisy gwarantują legalność pobytu Ukraińcom i ich małżonkom, którzy po rozpoczęciu rosyjskiej inwazji uciekli z Ukrainy do Polski
- Ustawa reguluje również m.in. kwestie dostępu do rynku pracy, edukacji, opieki medycznej i innych usług publicznych

12 marca 2022 r. w Dzienniku Ustaw została opublikowana ustawa o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz. U. z 2022 r., poz. 583). Tym samym weszła w życie, a jej przepisy obowiązują z mocą wsteczną od 24 lutego 2022 r.

Niestety, w związku z ekspresowym tempem, w jakim regulacja ta została opracowana i uchwalona, ustawodawcy nie udało się uniknąć błędów i nieścisłości w tekście ustawy.

W związku z tym już 23 marca 2022 r. uchwalono w kilku aktach prawnych pierwsze zmiany korygujące treść specustawy. Następnie, 8 kwietnia 2022 r., Sejm uchwalił kompleksową nowelizację do specustawy ukraińskiej (ustawa z 8 kwietnia 2022 r. zmieniająca ustawę o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa), ale i te zmiany nie rozwiązują wszystkich praktycznych problemów związanych ze stosowaniem specustawy.

Nowe przepisy dotyczą przede wszystkim zatwierdzania (legalizacji) pobytu w Polsce Ukraińców, którzy schronili się w Polsce przed wojną. Ustawa reguluje też kwestie związane z zatrudnieniem, opieką zdrowotną, edukacją i udzielaną im pomocą.

Ze względu na dynamicznie zmieniającą się sytuacją na Ukrainie i wprowadzane regulacje dotyczące Uchodźców przebywających na terenie Polski niezbędnym jest, by Doradca aktualizował swoją wiedzę dotyczącą obowiązujących przepisów.

Najnowszy akt zmieniający Specustawę

Ważne!

1 lipca 2022 weszła w życie zmiana spec-ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy.

Adres publikacyjny	Data:	Status	Tytuł
Dz.U. 2022 poz. 1383	2022-07-01	obowiązujący	Ustawa z dnia 8 czerwca 2022 r. o zmianie ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa oraz niektórych innych ustaw

Pozostałe akty zmieniające

Adres publikacyjny	Data	Status	Tytuł
Dz.U. 2022 poz. 1087	2022-05-24	obowiązujący	Ustawa z dnia 12 maja 2022 r. o zmianie ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa oraz ustawy o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne
Dz.U. 2022 poz. 1002	2022-05-13	obowiązujący	Ustawa z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z rozwojem publicznych systemów teleinformatycznych
Dz.U. 2022 poz. 930	2022-04-30	obowiązujący	Ustawa z dnia 27 kwietnia 2022 r. o zmianie ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa
Dz.U. 2022 poz. 830	2022-02-24	obowiązujący	Ustawa z dnia 8 kwietnia 2022 r. o zmianie ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa oraz niektórych innych ustaw
Dz.U. 2022 poz. 684	2022-02-24	akt jednorazowy	Ustawa z dnia 23 marca 2022 r. o szczególnych regulacjach w zakresie transportu i gospodarki morskiej w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium Ukrainy
Dz.U. 2022 poz. 683	2022-02-24	obowiązujący	Ustawa z dnia 23 marca 2022 r. o zmianie ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa
Dz.U. 2022 poz. 682	2022-02-24	obowiązujący	Ustawa z dnia 23 marca 2022 r. o zmianie ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa oraz ustawy - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce

Kogo dotyczy ustawa?

Przyjęte rozwiązania dotyczą obywateli Ukrainy i ich małżonków, którzy w wyniku działań wojennych wjechali legalnie do Polski bezpośrednio z terytorium Ukrainy od 24 lutego 2022 r. i deklarują zamiar pozostania w Polsce.

W stosunku do obywateli Ukrainy posiadających Kartę Polaka ochrona jest szersza i obarczona mniejszymi warunkami - mogą oni korzystać z rozwiązań przewidzianych w ustawie także, gdy przybyli na terytorium Polski niebezpośrednio z Ukrainy, a stosowanie ustawy rozszerzone jest również na innych niż małżonkowie najbliższych członków ich rodzin.

Ustawa co do zasady nie dotyczy osób, które złożyły w Polsce wnioski o udzielenie ochrony międzynarodowej, albo zadeklarowały zamiar złożenia takich wniosków. Jeśli taka osoba będzie chciała jednak skorzystać z pomocy przewidzianej w ustawie, będzie mogła wycofać taki wniosek.

Co ważne - zgodnie z ustawą wyjazd z terytorium Polski na okres **przekraczający 1 miesiąc** co do zasady pozbawia obywatela Ukrainy prawa do korzystania z rozwiązań przewidzianych w ustawie - zarówno tych dotyczących legalizacji pobytu, jak i świadczeń społecznych.

W ustawie uregulowana została również sytuacja osób, które przyjechały do Polski wcześniej i przebywały w kraju legalnie w dniu, kiedy wojska rosyjskie zaatakowały Ukrainę. Polskie wize wydane obywatelom Ukrainy, których ważność upływa po 24 lutego 2022 r., z mocy prawa są przedłużane do 31 grudnia 2022 r. W podobnej sytuacji znajdują się osoby, które przebywały w Polsce przed wojną na podstawie zezwolenia na pobyt czasowy.

Do osób uciekających przed wojną w Ukrainie, które nie zostały objęte ustawą, mają zastosowanie rozwiązania przewidziane we wprowadzonej przez Radę UE 4 marca 2022 r. ochronie czasowej.

Legalny pobyt w Polsce

Wszyscy obywatele Ukrainy, którzy spełniają powyższe warunki, mogą **przebywać legalnie w Polsce przez 18 miesięcy**, licząc od dnia 24 lutego 2022 r. Za legalny uznawany jest także pobyt dziecka obywateli Ukrainy urodzonego w Polsce.

Jedynym warunkiem jest rejestracja przybycia takiej osoby do Polski przez Straż Graniczną. Dzięki wprowadzonym w przepisach zmianom przedłużony został okres, w którym osoby przybywające do Polski z Ukrainy mogą zarejestrować tu swój pobyt. Wcześniej jeżeli wjazd tych osób na terytorium Polski nie został zarejestrowany podczas kontroli granicznej, mogły one złożyć wniosek o zarejestrowanie ich pobytu w ciągu 60 dni od daty wjazdu. Obecnie termin ten wynosi 90 dni (art. 13 ust. 1 i 2 Specustawy). Zarejestrowanie swojego pobytu jest istotne, ponieważ jest konieczne do korzystania z wielu uprawnień przyznanych w przepisach Specustawy.

Aby skorzystać z praw i uzyskać dostęp do świadczeń i usług publicznych przewidzianych w ustawie wymagane jest uzyskanie numeru ewidencyjnego PESEL. Obywatele Ukrainy mogą zwrócić się o jego wydanie do organów urzędów gmin.

Procedura uzyskania numeru PESEL dla osób uciekających przed wojną została uproszczona. Dodatkowo w przepisach przewidziano możliwość uzyskania przez nich profilu zaufanego, który umożliwia dostęp do usług publicznych online.

Ponadto mają prawo do otrzymywania od wojewodów i samorządów podstawowej pomocy w postaci zakwaterowania, wyżywienia, niezbędnego transportu oraz zapewnienia środków czystości i higieny osobistej - nie krócej niż przez okres 2 miesięcy od dnia pierwszego wjazdu do Polski;

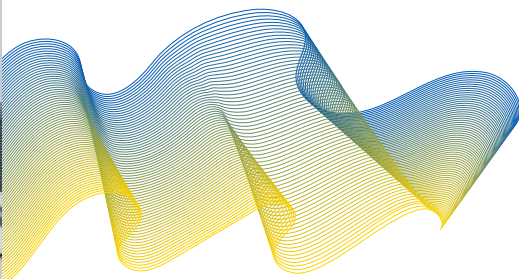
Ułatwiony dostęp do rynku pracy

W uchwalonej ustawie znalazły się przepisy ułatwiające obywatelom Ukrainy, których pobyt w Polsce został uznany za legalny, dostęp do rynku pracy i statusu osoby bezrobotnej lub poszukującej pracy. Nie jest do tego wymagane odrębne zezwolenie na pracę, a wystarczy powiadomienie urzędu pracy przez zatrudniającego w ciągu 14 dni od podjęcia pracy przez obywatela Ukrainy.

Co więcej ustawa przewiduje możliwość podejmowania i wykonywania działalności gospodarczej przez obywateli Ukrainy na takich samych warunkach, jak obywatele Polski.

Nowelizacje Specustawy wprowadziły również pewne zmiany w zakresie zatrudniania osób z Ukrainy. By ułatwić nawiązanie kontaktów pomiędzy pracodawcą, a osobami z Ukrainy, poszukującymi pracy, ma zostać stworzony specjalny portal internetowy (art. 22a ust. 1 Specustawy). Portal jeszcze nie powstał, ale zmiany w ustawie zobowiązują rząd do jego przygotowania.

Kolejną nowością wprowadzoną nowelizacją jest zniesienie konieczności powiadamiania przez pracodawcę o zatrudnieniu osób z Ukrainy powiatowych urzędów pracy, w przypadku gdy praca ma być wykonywana na podstawie przepisów o promocji zatrudnienia (art. 22 ust. 1a Specustawy). W odniesieniu do pozostałych trybów zatrudnienia, obowiązek ten został jednak utrzymany.

Oprócz tego rozszerzone zostały możliwości zatrudniania osób wykonujących zawody wymagające posiadania określonych kwalifikacji:

- ułatwiono zatrudnianie nauczycieli akademickich z Ukrainy - zatrudniając ich pracodawca może odstąpić od wymagań dotyczących posiadanych przez nich stopni lub tytułów (art. 46 ust. 2 Specustawy);
- umożliwiono osobom z Ukrainy posiadającym wykształcenie psychologiczne świadczenie usług psychologicznych innym obywatelom i obywatelkom Ukrainy przebywającym w Polsce (do sierpnia 2023 r.);
- umożliwiono wykonywanie w Polsce zawodów lekarza, dentysty, pielęgniarki i położnej osobom z krajów spoza Unii Europejskiej, Zjednoczonego Królestwa i USA, które przyjechały do Polski w celu świadczenia pomocy osobom z Ukrainy i które posiadają prawo do wykonywania zawodu w tych krajach (art. 63 ust. 3 i art 64 ust. 3) (do sierpnia 2023 r.);
- umożliwiono zatrudnianie osób z Ukrainy na stanowiskach pomocniczych i obsługi w urzędach i jednostkach samorządowych; osoby te nie mogą być jednak zatrudniane do pracy polegającej na bezpośrednim lub pośrednim udziale w wykonywaniu władzy publicznej lub do pełnienia funkcji mających na celu ochronę generalnych interesów państwa (art. 23a Specustawy).

Wsparcie materialne i świadczenia

W celu zapewnienia wsparcia materialnego rodzinom ukraińskim w ustawie przewidziano m.in.:

- wsparcie w postaci świadczeń rodzinnych i wychowawczych,
- wsparcie w postaci świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w ramach pomocy społecznej,
- pomoc w postaci jednorazowego świadczenia pieniężnego w wysokości 300 zł na osobę na cele bytowe,
- dostęp do bezpłatnej pomocy psychologicznej,
- dostęp do opieki medycznej na takich samych warunkach, jak osoby objęte ubezpieczeniem zdrowotnym w Polsce,
- wsparcie dla osób z niepełnosprawnościami w ramach środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- pomoc żywnościową w ramach Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym.

- Świadczenia rodzinne i wychowawcze
- Pomoc społeczna
- 300 zł na cele bytowe
- Pomoc psychologiczna
- Opieka medyczna
- Wsparcie osób niepełnosprawnych
- Pomoc żywnościowa

Ustawa zakłada również, że każdy podmiot, a w szczególności osoba fizyczna, która zapewnia zakwaterowanie i wyżywienie obywatelom Ukrainy będzie mogła uzyskać wsparcie finansowe. Świadczenia będą wypłacane przez organ gminy za okres maksymalnie 120 dni, ale w uzasadnionych przypadkach może być on przedłużony.

Nowelizacja rozporządzenia w sprawie świadczeń za pomoc uchodźcom

25 czerwca 2022 r. Rząd zmienił rozporządzenie w sprawie świadczeń na zapewnienie zakwaterowania i wyżywienia uchodźcom z Ukrainy. Jeśli pomoc udzielana jest m.in. osobie niepełnosprawnej, starszej lub kobiecie w ciąży, pieniądze mogą być wypłacane za okres dłuższy niż 120 dni od jej przybycia do Polski.

Świadczenie, które wynosi 40 zł za osobę dziennie, otrzymuje się za okres pomocy nie dłuższy niż 120 dni, od kiedy uchodźca jest w Polsce. Zmiana w rozporządzeniu, która obowiązuje od soboty, określiła, w jakich przypadkach gmina może ten okres wydłużyć.

Początkowo wsparcie finansowe można było otrzymywać za maksymalnie 60 dni pomocy, potem rząd zmienił ten okres na 120 dni od przybycia uchodźcy do Polski.

Świadczenie 40 zł jest przyznawane na podstawie wniosków za okres faktycznego zapewniania, na własny koszt, zakwaterowania i wyżywienia ukraińskim uchodźcom. Jest wypłacane z dołu. Wnioski składa się w gminie, która ma miesiąc na ich rozpatrzenie. Wypłatę pieniędzy gmina może uzależnić od weryfikacji warunków zakwaterowania i wyżywienia.

Co więcej zmiany w Specustawie rozszerzyły grono osób, które mogą korzystać ze świadczeń opieki zdrowotnej na bezpaństwowców i obywateli państw innych niż Ukraina, którzy przed dniem 24 lutego 2022 r. korzystali z ochrony międzynarodowej w Ukrainie. Zgodnie z aktualnymi przepisami Specustawy, jeżeli takim osobom udzielone zostały świadczenia opieki zdrowotnej, ich koszt jest pokrywany przez Szefa Urzędu do Spraw Cudzoziemców (art. 100a ust. Specustawy).

Edukacja i opieka

W nowych przepisach uregulowano warunki, na jakich obywatele Polski i Ukrainy, którzy studiowali w Ukrainie lub byli tam nauczycielami akademickimi lub pracownikami naukowymi, będą mogli kontynuować naukę lub działalność naukową na polskich uczelniach.

Ukraińskie dzieci i uczniowie również będą miały zapewnioną naukę i wychowanie. W tym celu w szkołach i przedszkolach są tworzone nowe klasy i grupy. Dodatkowo ustawa przewiduje ułatwienia w zatrudnianiu pomocników nauczycieli, a także reguluje kwestie związane z zapewnieniem opieki dla małoletnich dzieci z Ukrainy, które przybyły do Polski bez opieki.

Proces przyjmowania ukraińskich uczniów trwa. Zdaniem ministra edukacji jest dla nich miejsce bo przez ostatnie 15 lat ubyło z polskiego systemu oświaty 1,5 mln dzieci. Kuratorzy zebrali do tej pory informację o ponad 11 tys. polskich nauczycieli, którzy znają język ukraiński bądź rosyjski, albo jeden i drugi. Nowe przepisy uelastyczniają także przyjęcie do polskich szkół nauczycieli ukraińskich.

Wejście w życie ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa ma zapewnić sprawniejsze funkcjonowanie w systemie edukacji, zarówno dzieciom ukraińskim, jak i polskim. Specustawa wprowadza nowe rozwiązania:

- możliwość przeprowadzania zajęć dydaktycznych, wychowawczych czy opiekuńczych w innych lokalizacjach, niż te, które są podporządkowane szkołom lub przedszkolom;
- jeśli nauczyciel wyrazi taką chęć, dyrektor będzie mógł przydzielić mu godziny ponadwymiarowe w wymiarze wyższym niż ½ tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć;
- pomocą nauczyciela będą mogły zostać osoby, będące obywatelami Ukrainy, które znają język polski w mowie i piśmie w stopniu umożliwiającym pomoc uczniowi, nieposługującemu się językiem polskim;
- nauczyciele będą mogli podjąć pracę bez jednoczesnego zawieszenia prawa do świadczenia kompensacyjnego;
- osoby z Ukrainy, które zostały poszkodowane na skutek działań wojennych, będą zwolnione z opłat za złożenie wniosku do kuratora oświaty o uznanie poziomu wykształcenia w Polsce oraz posiadanie uprawnień do kontynuowania nauki na studiach.

W specustawie znalazły się następujące rozwiązania z zakresu szkolnictwa wyższego:

- Studenci, będący obywatelami Ukrainy mogą ubiegać się o stypendium socjalne i kredyt studencki (w zależności od ich sytuacji materialnej i rodzinnej, dla tych studentów zniesione zostaną również ograniczenia w zakresie liczby zapomóg);
- Osoby, które przybyły z Ukrainy do Polski, a do 24 lutego 2022 roku były studentami uczelni ukraińskich, mają możliwość kontynuowania kształcenia na polskich uczelniach, nawet jeśli nie mają ze sobą dokumentów, które poświadczałyby okresy studiów czy zdane egzaminy (dotyczy to zarówno obywateli Ukrainy, jak i Polski);
- Polscy obywatele, którzy studiowali na Ukrainie kierunki medyczne i zostaną przyjęci przez polską uczelnię, będą zobowiązani do uregulowania opłat za studia niestacjonarne w wysokości nieprzekraczającej wysokości opłat za te studia w uczelni ukraińskiej. Jeśli jednak studenci uregulowali wpłatę za semestr letni na uczelni ukraińskiej, nie będą musieli robić tego ponownie w Polsce;
- Uczelnie mogą przeprowadzać postępowania w sprawie potwierdzenia ukończenia studiów na określonym poziomie (chodzi o obywateli Ukrainy przebywających na terytorium Polski, których pobyt jest legalny oraz obywateli Polski, którzy po 24 lutego 2022 roku przybyli z Ukrainy do Polski i nie posiadają dyplomu ukończenia studiów);
- Nauczyciele akademicki lub pracownicy naukowci (obywatele Ukrainy i Polski), którzy 24 lutego 2022 pracowali na terytorium Ukrainy na uczelniach, mogą zostać zatrudnieni w uczelni, jednostce naukowej, PAN czy instytucie badawczym bez przeprowadzania konkursu;
- W celach bezpieczeństwa, możliwe będzie niepublikowanie imion i nazwisk stypendystów;
- Uczelnie wyższe będą miały możliwość dokonywania zmian w podjętych uchwałach rekrutacyjnych na studia rozpoczynające się w drugim semestrze roku akademickiego 2021/2022 oraz w roku akademickim 2022/2023. Poza tym rektor będzie miał możliwość zmiany organizacji roku akademickiego 2021/2022.

Gdzie znaleźć aktualne informacje

ISAP - Internetowy System Aktów Prawnych

Kancelaria Sejmu dokłada wszelkich starań, aby informacje w bazie ISAP zamieszczane były niezwłocznie po ich opublikowaniu, w sposób rzetelny i kompletny, w postaci elektronicznej. Baza ISAP jest systemem bezpłatnym. Do odczytania treści aktów prawnych niezbędna jest przeglądarka plików w formacie PDF.

<https://isap.sejm.gov.pl/>

Portal Organizacji Pozarządowych ngo.pl

Portal ngo.pl to największy portal zajmujący się tematyką społeczeństwa obywatelskiego (jego nazwa to skrót angielskiego non-governmental organizations, czyli organizacje pozarządowe). Na bieżąco informuje o tym, co dzieje się w III sektorze, inicjuje dyskusje na ważne tematy, promuje ciekawe wydarzenia. Służy pomocą stowarzyszeniom i fundacjom m.in. w zakresie zarządzania organizacją, prawa, księgowości czy zdobywania funduszy, a także informuje o działaniach prowadzonych przez organizacje. Dostarcza wiedzy na temat kondycji społeczeństwa obywatelskiego w Polsce.

<https://ngo.pl/>

Serwis Rzeczypospolitej Polskiej gov.pl

Strony z rozszerzeniem .gov (skrót od government- ang. rząd, rządowy) – są internetowymi domenami najwyższego poziomu, przeznaczona dla organizacji rządowych. Utrudnia to oszustom podszywanie się pod instytucje władzy, gdyż fałszywe strony nie zawierają w swym adresie tejsze domeny. Strony z rozszerzeniem gov.pl są Polskimi domenami rządowymi, zawierającymi sprawdzone, bieżące informacje oraz zakładki dla Uchodźców w języku Ukraińskim.

<https://gov.pl/>

<https://pomagamukrainie.gov.pl/>

IX. Dobre praktyki

Pomoc pod hasłem „Solidarni z Ukrainą” w gminie Ruciane - Nida nasze Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom i Młodzieży rozpoczęło 25 lutego br. Zaczęliśmy od uruchomienia zbiórki darów dla Ukrainy. Udało nam się, wspólnie z lokalną społecznością, przy wsparciu lokalnych NGO-sów, przedsiębiorców, Urzędu Pracy, Szpitala Powiatowego i Starostwa w Pisz, zebrać 2 duże busy darów, które bardzo szybko trafiły do Piłuk i Ładana (miasta na północy Ukrainy), do Domów Dziecka, do wojska oraz ludności cywilnej. Zbiórkę prowadzimy nadal, tym razem na rzecz uchodźców z powiatu piskiego. Podobne zbiórki prowadzone są w gminie Pisz, Biała Piska i Orzysz. Pragniemy zaznaczyć, iż od 2008 r. jako Stowarzyszenie prowadzimy w gminie Ruciane- Nida świetlicę dla dzieci, klub dla seniorów, pracownię plastyczną oraz Wolontariat Młodzieżowy i Senioralny. Na co dzień świetlica tętni życiem. Po wybuchu wojny w Ukrainie, na okoliczność bieżących potrzeb, zaadoptowaliśmy w naszej świetlicy, nieczynne do tej pory, duże pomieszczenie (120 m²) na miejsce zbiórki darów, które jest otwarte przez cały tydzień i jest miejscem odbioru najpotrzebniejszych rzeczy przez potrzebujących gości z Ukrainy.

W dniu 11.03. br. nasze Stowarzyszenie zorganizowało też w świetlicy spotkanie informacyjno-animacyjne dla uchodźców wojennych z Ukrainy i przedstawicieli rodzin, u których goszczą (przybyło na spotkanie ponad 120 osób). Podczas spotkania mł. obywatele z Ukrainy zgłosili potrzebę uczestniczenia w przyspieszonych kursach języka polskiego dla dorosłych (66 osób już się zapisało), jak i dzieci (39 osób). W spotkaniu uczestniczyli przedstawiciele Starostwa Powiatowego w Pisz, Urzędu Pracy, PCPR-u, GOPS w Rucianem- Nidzie, Orzysza, Pisha i Białej Piskiej. Bardzo dużo pytań padało w kwestiach formalnych, urzędowych, prawnych, co do specustawy o pomocy obywatelom Ukrainy, możliwości pracy, wsparcia finansowego, korzystania z opieki zdrowotnej i edukacji dzieci (nauki w szkołach, zapisów do przedszkoli).

W odpowiedzi na potrzeby gości z Ukrainy, dostrzegliśmy konieczność utworzenia Punktów Doradczo - Informacyjnych, uruchomienia kursów podstaw języka polskiego dla dzieci, oddzielnie dla dorosłych, uruchomienia pomocy psychologicznej i prawnej, doradztwa zawodowego, zajęć animacyjnych dla dzieci i ich matek.

Wychodząc na przeciw potrzebom, koordynowaliśmy działania Wolontariatu Młodzieżowego i Senioralnego, związane z organizacją zbiórek żywności, odzieży, środków higienicznych i opatrunkowych, wózków dla dzieci, zabawek i innych potrzebnych rzeczy. Jako doświadczona organizacja – od 2005 r. prowadzimy Wolontariat Młodzieżowy, od 2009 r. Wolontariat Senioralny, od 2020 r. jesteśmy Partnerem Lokalnym Korpusu Solidarności – Rządowego Programu Wspierania i Rozwoju Wolontariatu Długoterminowego, prowadzimy działania edukacyjne i rozwojowe dla wolontariuszy, koordynatorów wolontariatu, organizatorów wolontariatu i otoczenia wolontariatu. Również od 2009 r. nieustannie prowadziliśmy polsko-ukraińskie wymiany młodzieżowe, a od 4 lat, wspólnie z NGO i Urzędem Pracy z powiatu piskiego prowadzimy projekty skierowane na pracę z uchodźcami. Odnosnie wolontariatu. Na przykładzie wolontariuszy działających przy Stowarzyszeniu Pomocy Dzieciom i Młodzieży, energia i motywacja wolontariuszy wspierających uchodźców (38 osób) jest teraz duża, ale wcześniej czy później będzie się wypalać. Zmęczenie będzie dawać znać. Dlatego chcemy rozwinąć wolontariat i zaprosić Uchodźców, którzy już ogarnęli podstawy swojego bytu w Polsce, do pomocy ich własnym rodakom, którzy będą napływać w kolejnych falach. Istotnym jest również identyfikowanie ukraińskich nauczycieli i powierzenie im zadań co najmniej prowadzenia zajęć wychowawczych.

Dobra współpraca oraz koordynacja są podstawą realizowanych przez nas działań.

Z okazji Dnia Dziecka Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom i Młodzieży, dzięki uprzejmości Pana Eugeniusza i Pani Halinki, zorganizowało dla dzieci i ich mam z Ukrainy, aktualnie mieszkańców Rucianego-Nidy, Karwika i Pisza, niezapomnianą wycieczkę statkiem z Przystani „U Faryja” po Jeziorze Nidzki. Była to idealna okazja, by choć na chwilę odpłynąć myślami w przyjemne rewiry. Z pokładu nowoczesnego, największego i najszybszego katamarana „FARYJ” dzieci oglądały malownicze krajobrazy mazurskie. Widać było w ich oczach wielką radość, tak potrzebną w tych trudnych czasach. Po zakończonym rejsie wszystkie dzieci i ich mamy, a było nas 63 osoby, zostały zaproszone na smaczną pizzę i słodkości do Restauracji Grendial. Były też gry i zabawy, malowanie farbami i kredą prowadzone przez Młodzieżowy Wolontariat SPDIm.

PROJEKT DOFINANSOWANY PRZEZ KANCELARIĘ PRZESŁA RADY MINISTRÓW, W RAMACH KONKURSU OFERT NA REALIZACJĘ ZADANIA PUBLICZNEGO ZMNIEJSZAJĄCEGO SKUTKI KRYZYSU HUMANITARNEGO SPOWODOWANEGO MASOWYM NAPŁYWEM DO POLSKI UCHODźCZÓW Z UKRAINY.

Mazurskie Stowarzyszenie Aktywności Lokalnej, które działa na terenie Orzysza, włączyło się w akcję pomocy Uchodźcom z Ukrainy poprzez wydanie publikacji w języku ukraińskim, zawierającą bajki terapeutyczne. Przygotowane zostały również nagrania w języku ukraińskim wydane na płytkach CD oraz pendrive. Zbiór bajek terapeutycznych czytanych przez panią z Ukrainy oraz jako dokument PDF do czytania (tekst ukraiński).

Na płytach znajdziemy także kilka filmów typu karaoke do nauki śpiewu pieśni ukraińskich lub o Ukrainie.

Egzemplarze przekazane zostaną do Ukrainy poprzez gminne punkty zbiorki darów w Orzyszu, Rucianem Nidzie i Białej Piskiej. Publikacje będą również rozpowszechniane w Urzędach i Punktach Doradczo - Informacyjnych "Solidarni z Ukrainą"

Kolejnym przykładem dobrych praktyk jest współpraca z zaprzyjaźnionymi organizacjami pozarządowymi. Orzyskie Stowarzyszenie "Szansa na..." realizuje swoją działalność statutową na terenie gminy Orzysz. Swoje działania na rzecz pomocy Uchodźcom rozpoczęło 26 lutego, a z dniem 7 marca ruszyła Zbiórka na rzecz uchodźców z Ukrainy przebywających na terenie gminy Orzysz. Stowarzyszenie przy wsparciu lokalnych władz uruchomiło Punkt Zbiórki Darów, znajdujący się w pomieszczeniu dawnej Biblioteki Gminnej. Lokal położony w centrum Orzysza, wyposażony w biurka i regały biblioteczne, udostępniony nieodpłatnie przez Gminę Orzysz, spełniał idealnie swoją funkcję. Ponadto Stowarzyszenie przeprowadziło zbiórkę finansową do puszek organizując, przy wsparciu lokalnych instytucji, kiermasze słodkości. Dzięki stałemu kontaktowi z pracownikami Urzędu Miejskiego, prowadzącymi wykaz lokalizacji, w których przebywają uchodźcy z Ukrainy, udało się przebrać informacje o bieżących potrzebach naszych gości i osób je przyjmujących. Z zebranych darowizn zakupiono m.in. pralkę, odkurzacz, buty dla dzieci i dorosłych, ubrania, środki czystości, artykuły chemiczne. Orzyskie Stowarzyszenie nawiązało również współpracę z Bankiem Żywności w Piszku, z którego pozyskiwało artykuły spożywcze i środki czystości. Swoje działania Stowarzyszenie skierowało również bezpośrednio do osób przebywających na terenie Ukrainy, wysyłając dwa transporty darów do miasta partnerskiego Horoszew. Na specjalną prośbę Mera Horoszewa zakupione zostały m.in. buty wojskowe, powerbanki, agregat prądotwórczy, krótkofalówki, drożdże i mąka do wypieku chleba oraz papier ksero do lokalnego Urzędu. By kompleksowo wspierać uchodźców przebywających na terenie powiatu piskiego zorganizowane zostały także codzienne zajęcia dla dzieci z Ukrainy, które nie zostały włączone jeszcze do polskiego systemu edukacji. Spotkania te odbywały się w Domu Kultury w Orzyszu. Ze względu na dogodną lokalizację, długie godziny otwarcia, a przede wszystkim znajomość otoczenia przez uchodźców, to właśnie tu został otwarty Punkt Doradczko - Informacyjny. Dzięki współpracy z Orzyskim Stowarzyszeniem "Szansa na..." udało się zaangażować wolontariuszy do wspólnych działań, a także zorganizować wspólne spotkanie wolontariuszy z obu stowarzyszeń.

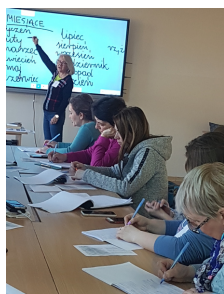

PROJEKT DOFINANSOWANY PRZEZ KANCELARIĘ PRZESŁA RADY MINISTRÓW, W RAMACH KONKURSU OFERT NA REALIZACJĘ ZADANIA PUBLICZNEGO ZMNIEJSZAJĄCEGO SKUTKI KRYZYSU HUMANITARNEGO SPOWODOWANEGO MASOWYM NAPLYWEM DO POLSKI UCHODZCÓW Z UKRAJINY.

Powiat Piski jest obszarem specyficznym, jeśli chodzi o zapewnienie odpowiednich warunków do przebywania uchodźcom z Ukrainy. Po wielu rozmowach z naszymi gośćmi nasuwa się wniosek - ze względu na położony na naszym terenie poligon wojskowy i odbywające się na nim ćwiczenia nie jest to obszar, do którego chętnie się kierowali.

W wielu sytuacjach strach jest tak silny, że pomimo świadomości obecności wojska w okolicy, przelot samolotów powodował, że całe rodziny wpadały w panikę chowając się pod łóżka, a dźwięk syreny strażackiej powodował przerażenie szczególnie u dzieci. Po traumie, którą nasi goście przeżyli niezbędna jest nie tylko pomoc psychologiczna, ale także uwrażliwienie lokalnej społeczności, w szczególności osób, które przyjmują u siebie uchodźców, na szczególną sytuację w której się znaleźli.

Z przeprowadzonych ankiet i rozmów nasuwa się kolejny wniosek. Największym problemem, z jakim borykają się uchodźcy, jest bariera językowa. Chcielibyśmy w tym miejscu przedstawić krótką historię Olesi, pracującej przez 17 lat w Szkole Sztuk Pięknych jako nauczyciel gry na fortepianie. Ta wyjątkowo zdolna dziewczyna obecnie znalazła pracę jako sprzedawca truskawek. Bariera językowa jest zbyt dużą przeszkodą, by mogła wykonywać zawód nauczyciela. Olesia przyjechała do nas z niepełnosprawną mamą. Dzięki wsparciu Punktu Doradczo-Informacyjnego oraz wolontariuszy udało się umówić ją na wizytę do lekarza, wykupić niezbędne leki oraz założyć konto w banku.

Gdzie znaleźć przydatne informacje i materiały do prowadzenia Punktu Doradczo - Informacyjnego

Zachęcamy do korzystania **wyłącznie** ze sprawdzonych źródeł informacji, w szczególności ze stron Rządowych, ze względów bezpieczeństwa i wiarygodności w związku z prowadzoną przez Rosję przeciwko Polsce wojny dezinformacyjnej.

Urząd do Spraw Cudzoziemców udostępnił na swojej stronie materiały dydaktyczne do nauki języka polskiego.

Dostępne są poziomy: A1 (dla uczących się języka „od zera”), A2 (dla początkujących), B1 (dla średniozaawansowanych). Pobrać można podręcznik, ćwiczenia, a także rozmówki. Polecamy materiały dydaktyczne do nauki języka polskiego, które można bezpłatnie pobrać ze strony:

<https://www.gov.pl/web/udsc/materiały-dydaktyczne-do-nauki-jezyka-polskiego>

Ciekawe materiały edukacyjne można znaleźć również na stronie Zintegrowanej Platformy Edukacyjnej:

<https://zpe.gov.pl/a/materiały-do-nauczania-jezyka-polskiego/DgVjbKla8>

Centrum Informacyjno-Konsultacyjne Służb Zatrudnienia „Zielona Linia”.

Jest to nowoczesny urząd pracy online – otwarty dla każdego, o każdej porze. To portal internetowy oraz Infolinia, na których dostępne są wszystkie niezbędne informacje o pomocy udzielanej przez 16 wojewódzkich, 340 powiatowych urzędów pracy oraz Ochotnicze Hufce Pracy. Na portalu dostępna jest również wyszukiwarka ofert pracy oraz informacje, porady, filmy jak poszukiwać pracy.

Zielona Linia zawiera szeroki zakres kanałów komunikacji: telefoniczny, mailowy, za pośrednictwem serwisów społecznościowych oraz w formie czatu z konsultantem.

Infolinia 19524

Portal Zielona Linia jest dostępny pod adresem: www.zielonalinia.gov.pl

X. O projekcie "Otwieramy drzwi dla Ukrainy"

Celem zadania było zmniejszanie skutków kryzysu humanitarnego spowodowanego masowym napływem uchodźców z Ukrainy na tereny powiatu piskiego (woj. warmińsko-mazurskie), wsparcie działań zmierzających do jak najefektywniejszego udzielania pomocy osobom i rodzinom potrzebującym oraz wzmocnienie koordynacji wsparcia w tym zakresie.

Projekt skierowany został do wszystkich przybyłych z Ukrainy na teren powiatu piskiego. W gminach: Ruciane-Nida, Pisz, Biała Piska, Orzysz zostały utworzone Punkty Doradczo-Informacyjne „Solidarni z Ukrainą”, uruchomiliśmy również kursy podstaw nauki języka polskiego (oddzielnie dla dzieci i dorosłych), zorganizowaliśmy także ogólnie dostępną pomoc psychologiczną i prawną, warsztaty z doradztwa zawodowego oraz zajęcia nastawione na integrację i animację dla osób przybyłych z Ukrainy.

Przeprowadziliśmy również szereg działań mających utrzymać i wzmocnić już istniejący wolontariat w powiecie piskim, który nadal będzie świadczył usługi na rzecz uchodźców z Ukrainy.

Punkty Doradczo- Informacyjne „Solidarni z Ukrainą” udzielały doradztwa w zakresie: legalizacji pobytu, uzyskiwania nr PESEL, wynajmu mieszkań, spraw meldunkowych, świadczeń rodzinnych, świadczenia wychowawczego, świadczenia na dobry start, rodzinnego kapitału opiekuńczego, dofinansowania, obniżenia opłaty rodzica za pobyt w żłobku, klubie dziecięcym lub u dziennego opiekuna, prawa do świadczeń zdrowotnych (pomocy doraźnej w POZ, na SOR, itp.), zasad przedłużania okresów legalnego pobytu obywateli Ukrainy, zasad podejmowania i wykonywania działalności gospodarczej przez obywateli Ukrainy, przebywających legalnie na terytorium RP. Punkty Doradczo- Informacyjne prowadziły doradztwo zawodowe w podstawowym zakresie (dotarcie do kompetencji, pomoc w zaplanowaniu ścieżki zawodowej, pomoc w napisaniu CV i listu motywacyjnego, wskazanie miejsc poszukiwania pracy) oraz wspierały w korzystaniu z narzędzi e-urzędu: ePUAP, PUE-ZUS, internetowego konta pacjenta, itp.

Istotnym zadaniem projektu było prowadzenie dyżurów psychologa, prawników zarówno prawa cywilnego, rodzinnego, pracy, gospodarczego, dyżurów doradców świadczeń rodzinnych oraz organizacja warsztatów z doradztwa zawodowego.

Uchodźcy mieli również możliwość skorzystania z indywidualnych spotkań z doradcą zawodowym w poszukiwaniu pracy i w poświadczaniu uprawnień zawodowych. Przeprowadziliśmy także w 4 gminach 2 - miesięczne kursy j. polskiego: kurs dla dorosłych oraz kursy dla dzieci.

Następnym ważnym punktem projektu, były **działania wzmacniające wolontariuszy**, w celu zapewnienia niezbędnych warunków do utrzymania wolontariuszy (4 gminy x 20 wolontariuszy), zapewnienie wyżywienia, miejsca odpoczynku, kosztów przejazdu oraz ubezpieczenia. Wolontariusze pełnili służbę w miejscach zbiórek darów oraz podczas zajęć integracyjno-animacyjnych dla dzieci i młodzieży z Ukrainy oraz z Polski i Ukrainy. Wolontariusze mieli wyznaczonego opiekuna, który prowadził warsztaty wzmacniające. Nowi wolontariusze zostali przygotowani do świadomej, bezpłatnej pracy na rzecz osób potrzebujących (tak, żeby móc zastąpić zmęczonych wolontariuszy), działania były nastawione na rozwój integracji wewnątrz i międzypokoleniowej, promocji idei wolontariatu, poprzez organizację warsztatów wolontarystycznych.

Podczas trwania projektu prowadzona była również ewaluacja, której wyniki pozwoliły na opracowanie niniejszego poradnika w formie raportu, przedstawiającego rolę i znaczenia działalności Punktów Doradczo-Informacyjnych „Solidarni z Ukrainą” w gminie Ruciane- Nida, Pisz, Biała Piska, Orzysz.

WOLONTARIUSZE ŁĄCZCIE SIĘ. WIZYTA STUDYJNA „PO NOWE DOŚWIADCZENIA”.

Wnioski

Specustawa wprowadzającą nowe mechanizmy wsparcia dla uchodźców oraz osób, które ich goszczą, jest dobrym rozwiązaniem, ale nie rozwiązała wszystkich problemów, szczególnie tych lokalnych. Dlatego, jako wspólnoty lokalne, utworzyliśmy 4 Punkty Doradczo - Informacyjny dla uciekinierów wojennych. Osoby przebywające na terenie naszego powiatu, to bardzo zróżnicowana grupa, w większości raczej biedna (przyjeżdżający to matki z dużą ilością dzieci z jedną torebką).

W większości nasi goście z Ukrainy są członkami rodzin Ukraińców pracujących na Mazurach w okresie sezonu turystycznego. Są też ludzie, którzy do tej pory nie mieli żadnych związków z naszym regionem, przyjeżdżają, bo nie znaleźli miejsca dla siebie w większych miastach. **99% uchodźców nie posługują się językiem polskim.**

Urzednicy okolicznych samorządów nie do końca byli w stanie zebrać wszystkie informacje o miejscach, gdzie są i gdzie można zakwaterować Ukraińców. Gminy w naszym powiecie gromadzą takie informacje, lecz przeważnie w sposób nieskoordynowany. Dlatego Punkty Doradczo-Informacyjny dla uciekinierów wojennych z Ukrainy na terenie powiatu piskiego są **niezbędne**.

Wspólnie z samorządami szacujemy, że w naszym powiecie na dzień 14.03. br. przebywało 800 obywateli z Ukrainy (w tym najwięcej w gminie Ruciane- Nida). Dzięki realizacji zadania, udało nam się stworzyć przestrzeń dla naszych gości, by mieli szansę włączyć się w życie rodzin, które je przyjęły i wspólnot lokalnych, a tym samym dać im poczucie, że są potrzebni. W krótkim okresie trzeba było również zadbać o możliwie szybką integrację ukraińskich uchodźców.

Nie ma w naszym powiecie ani jednego miejsca, jednej instytucji, w której imigrant mógłby w spokoju i przyjaznej atmosferze otrzymać wsparcie w rozwiązywaniu większości swoich podstawowych problemów.

Dlatego odpowiedzią na to są Punkty Doradcze, w którym osoby z Ukrainy dowiedzą się, w zrozumiałym dla siebie języku, w jakim urzędzie mogą załatwić sprawę, otrzymają pomoc w wypełnieniu dokumentów. Realnie, imigranci nawet nie wiedzą do kogo się zwrócić, bo ich wiedza i doświadczenie dotyczą innego systemu. Utworzenie Punktów Doradczo- Informacyjnych jest też inwestycją ekonomiczną i społeczną, nie tylko na dziś, ale i na dłuższy czas. Po zakończeniu projektu Punkty Doradcze nadal będą funkcjonować.

XI. Kilka słów od autora

Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom i Młodzieży, działa od 2005 r. i zajmuje się pomaganiem dzieciom, młodzieży i dorosłym potrzebującym wsparcia w pokonywaniu problemów rodzinnych, społecznych i szkolnych. Jesteśmy doświadczonym Ośrodkiem „Działaj Lokalnie”, Ośrodkiem Animacyjno – Doradczym NOWEFIO „Warmia Mazury Lokalnie”. Prowadzimy Fundusz Stypendialny w ramach „Dyplomu z Marzeń”, świetlicę dla dzieci i młodzieży, Wolontariat Młodzieżowy i Senioralny, Klub Żeglarski "Omega II", Teatr Międzypokoleniowy.

Zajmuje się inspirowaniem i rzecznictwem obywatelskiej aktywności i pomocą na rzecz ogółu społeczności w zakresie szeroko pojętej edukacji, oświaty, wychowania, sportu, krajoznawstwa, wypoczynku i turystyki. Zajmujemy się dożywianiem dzieci w powiecie piskim i mrągowskim. Jesteśmy organizatorami wypoczynku letniego i zimowego, szkoleń żeglarskich, festynów charytatywnych.

Od 2008 r. prowadzimy wymiany międzynarodowych z Ukrainą, Litwą, Białorusią, Rosją, Czechami i Słowacją. Każdego roku w ramach programu Polsko- Ukraińskiej Wymiany Młodzieży (Narodowe Centrum Kultury) i Polsko- Ukraińskie Rady Wymiany Młodzieży (FRSE) doskonalimy umiejętności młodzieży w zakresie wymiany myśli, idei, zainteresowań, poznawania ukraińskiej i polskiej tradycji, historii, legend i dziedzictwa narodowego, prowadzimy warsztaty dla nauczycieli z Ukrainy. Mamy duże doświadczenie w utrzymywaniu stałych kontaktów z sąsiadami ze Wschodu (razem przeprowadziliśmy 16 wymian międzynarodowych).

PROJEKT DOFINANSOWANY PRZEZ KANCELARIĘ PREZESA RADY MINISTRÓW, W RAMACH KONKURSU OFERT NA REALIZACJĘ ZADANIA PUBLICZNEGO ZMNIEJSZAJĄCEGO SKUTKI KRYZYSU HUMANITARNEGO SPOWODOWANEGO MASOWYM NAPŁYWEM DO POLSKI UCHODźCÓW Z UKRAINY.

Udzielamy granty, szkolimy, zachęcamy do twórczego myślenia i aktywnego włączania się w działania społeczne. Jako animatorzy, angażujemy społeczeństwa lokalne w rozwiązywanie problemów dzieci i młodzieży oraz seniorów. Działamy na rzecz grup szczególnego ryzyka, dzieci, osób niepełnosprawnych, obcokrajowców, cudzoziemców.

Zajmujemy się pozyskiwaniem żywności i odzieży oraz innych darów rzeczowych na rzecz potrzebujących. Szczególnie angażujemy się w działalność na rzecz integracji europejskiej oraz rozwijania kontaktów i współpracy między społeczeństwami, pomocy Polonii i Polakom za granicą oraz promocji Rzeczypospolitej Polskiej za granicą.

Jesteśmy liderem Akademii Legislacji i Stanowienia Prawa skierowanej do NGO-sów z woj. warmińsko- mazurskiego. Na potrzeby pomocy Uchodźcom, szkolimy się i utrzymujemy kontakty z NGO Bezpieczna Przystań, realizatorami Projektu „Otwarte Pomorze- integracja w działaniu” współfinansowanego ze środków Funduszu Azylu, Migracji, Integracji. Posiadamy szereg niezbędnych materiałów, wypracowanych przez zespół ekspercki, które wykorzystane zostaną, jako dobre praktyki, w powyższym zadaniu publicznym. Ściśle współpracujemy z Powiatowym Urzędem Pracy w Pisz, prowadzimy doradztwo zawodowe, poradnictwo pracy w ramach Pracowni Porad Obywatelskich. Zapewniamy wsparcie psychologiczne dzieciom z tytułu realizowanego projektu „Działajmy razem - dajmy dzieciom siłę”- pilotażowej odsłony Programu Pajacyk: pomoc psychospołeczna.

Od 2020 r. jesteśmy Partnerem Lokalnym Korpusu Solidarności – Rządowego Programu Wspierania i Rozwoju Wolontariatu Długoterminowego, prowadzimy działania edukacyjne i rozwojowe dla wolontariuszy, koordynatorów wolontariatu, organizatorów wolontariatu i otoczenia wolontariatu.

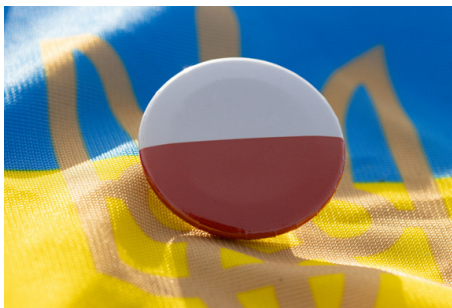
SPDiM.pl

PROJEKT DOFINANSOWANY PRZEZ KANCELARIĘ PREZESA RADY MINISTRÓW, W RAMACH KONKURSU OFERT NA REALIZACJĘ ZADANIA PUBLICZNEGO ZMNIEJSZAJĄCEGO SKUTKI KRYZYSU HUMANITARNEGO SPOWODOWANEGO MASOWYM NAPŁYWEM DO POLSKI UCHODźCZÓW Z UKRAINY.

Nasi przyjaciele z Horoszewa w Ukrainie (miasta partnerskiego Orzysza) napisali kilka słów, które chcielibyśmy zamieścić na kartach tego poradnika, jako najlepszą formę podsumowania.

"Справжні друзі пізнаються в біді. І цей вислів сьогодні актуальний, як ніколи. (...) У перших рядах тих, хто нас підтримує, звичайно Республіка Польща. Вона підставляє нам дружнє плече в усіх напрямках: надає гуманітарну допомогу, підтримує нас на політичному, інформаційному та ідеологічному фронті, по-материнськи приймає наших біженців – стареньких людей, матерів із дітками. Ми щиро і сердечно дякуємо, дорогі брати-поляки, за це!"

„Prawdziwych przyjaciół poznaje się w tarapatach. A to powiedzenie jest dziś bardziej aktualne niż kiedykolwiek. (...) W pierwszych szeregach wspierających nas jest oczywiście Rzeczpospolita Polska. Wspiera nas we wszystkich kierunkach: niesie pomoc humanitarną, wspiera nas na froncie politycznym, informacyjnym i ideologicznym, macierzyńsko przyjmuje naszych uchodźców – starców, matki z dziećmi. Serdecznie i szczerze dziękujemy za to drodzy polscy bracia!”

KANCELARIA PREZESA RADY MINISTRÓW

SPDiM.pl

**„JAK ZAŁOŻYĆ PUNKT DORADCZO- INFORMACYJNY
DLA IMIGRANTÓW Z UKRAINY – PORADNIK PRAKTYCZNY”**

OTWIERAMY DRZWI DLA UKRAINY

**PROJEKT DOFINANSOWANY PRZEZ
KANCELARIĘ PREZESA RADY MINISTRÓW,
W RAMACH KONKURSU OFERT NA
REALIZACJĘ ZADANIA PUBLICZNEGO
ZMNIEJSZAJĄCEGO SKUTKI KRYZYSU
HUMANITARNEGO SPOWODOWANEGO
MASOWYM NAPŁYWEM DO POLSKI
UCHODźCÓW Z UKRAINY.**